Geldrop-Mierlo **Raadsvoorstel**

Onderwerp
Instemmen met gewijzigde gemeenschappelijke regeling MRE

Beslispunten
De raad wordt gevraagd:
1. In te stemmen met het treffen van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven, conform de bijgevoegde ontwerpregeling;
2. Toestemming te verlenen aan het college voor het treffen van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling, conform bijgevoegde ontwerpregeling;
3. Anticiperend op de inwerkingtreding van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven kennis te nemen van de voorgenomen aanpassingen van het Statuut Overlegorganen Metropoolregio Eindhoven.

Inleiding
Op 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Doel van deze wijziging is het versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen. Hiervoor wordt de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen in relatie tot gemeenschappelijke regelingen versterkt. De wijzigingen moeten voor 1 juli 2024 in alle gemeenschappelijke regelingen zijn geïmplementeerd. Nu wordt aan de gemeenteraden en colleges de gewijzigde gemeenschappelijke regeling voorgelegd. Hierin zijn ook een aantal aanpassingen meegenomen die niet voortkomen uit de wijziging van de Wgr.

U bent als raad in 2023 in de positie geweest om uw reactie te geven op de gewijzigde ontwerpregeling, wat u ook heeft gedaan. Naar aanleiding van de reacties van de 21 gemeenteraden heeft het Algemeen Bestuur MRE op 20 december 2023 over acht onderwerpen een richtinggevend besluit genomen. Deze zijn vervolgens verwerkt in de definitieve gewijzigde regeling. Op 28 februari 2024 heeft het Algemeen Bestuur MRE besloten de definitieve gewijzigde regeling vrij te geven voor vaststelling door raden en colleges van de deelnemende gemeenten.

De procedure in een gemengde gemeenschappelijke regeling
De MRE is – anders dan andere gemeenschappelijke regelingen waarin Geldrop-Mierlo deelneemt – een zogenaamde 'gemengde regeling'. Dat betekent dat het wijzigen van de regeling een bevoegdheid is van de raden én colleges van de deelnemende gemeenten. Voor een rechtsgeldig besluit moeten alle raden en colleges eensluidend besluiten. Het college heeft op 26 maart 2024 reeds besloten om in te stemmen met het treffen van de gewijzigde regeling, onder voorbehoud van de toestemming van de raad.

De raden en colleges dienen uiterlijk 20 juni 2024 in te stemmen met de gewijzigde regeling, zodat per 1 juli 2024 de regeling formeel in werking kan treden. Op 3 juli 2024 ligt het gewijzigde Statuut Overlegorganen MRE ter vaststelling voor aan het Algemeen Bestuur MRE.

Wat willen we bereiken
Met het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling wordt de juridische basis onder de samenwerking van de 21 gemeenten in lijn gebracht met de gewijzigde Wgr.

Argumenten
1.1. Zorgvuldig proces met inbedding van input van gemeenteraden
Naast de technische wijzigingen die nodig zijn, is er een aantal 'beleidsmatige' wijzigingen. De MRE-samenwerking heeft op die onderwerpen ruimte om daar zelf invulling aan te geven. Het gaat om welke besluiten moeten voor zienswijzen worden voorgelegd aan de raden, participatie / inspraak, evaluatie en uittreding.

Na ontvangst van de reacties van de raden is zoveel mogelijk geprobeerd om recht te doen aan de input. In de bijgevoegde nota van beantwoording is terug te zien welke reacties door de raden zijn ingestuurd en hoe deze reacties zijn verwerkt in de regeling. In dit traject met 21 gemeenten kan het nooit iedereen volledig naar de zin worden gemaakt. De overtuiging is dat de voorgestelde regeling een voldoende basis geeft voor de samenwerking van de 21 gemeenten en voor een actieve betrokkenheid van de raden hierbij.

Verwerking reactie gemeenteraad Geldrop-Mierlo
Wens dat een vertegenwoordiger van de Raadstafel21 zonder stemrecht aansluit bij de vergaderingen van het Algemeen Bestuur MRE
De voorzitter van de Raadstafel21 heeft een (staande) uitnodiging om deel te nemen aan de beraadslagingen in de vergaderingen van het Algemeen Bestuur. Van de voorzitter wordt verwacht dat de inbreng is gebaseerd op de gevoerde discussie binnen de Raadstafel21. Hiertoe is een bepaling opgenomen in het Statuut Overlegorganen. Om rolvermenging te voorkomen, kan er geen sprake zijn van lidmaatschap van het Algemeen Bestuur MRE. De Raadstafel21 blijft ondanks deze toelichting eraan hechten dat de voorzitter van de Raadstafel21 lid is van het Algemeen Bestuur MRE. Het advies van het college aan de raad is om de keuze van het Algemeen Bestuur MRE te respecteren. Met de deelname van de voorzitter van de Raadstafel21 aan de beraadslagingen is inbreng vanuit de Raadstafel21 voldoende geborgd.

Diverse verzoeken inzake artikel 24 in de regeling:
- Verzoek om artikel 24 te vereenvoudigen
- Verzoek om in artikel 24:2 beter af te bakenen wanneer beleid een direct effect heeft op ingezetenen en dus wanneer de inspraak via de MRE zou moeten lopen;
- Verzoek om artikel 24:10 te herzien, zodat duidelijk is wanneer welke inspraakprocedure wordt toegepast

Artikel 24 is in zijn geheel vervangen door het door gemeente Helmond voorgestelde alternatief. Hiermee is het artikel vereenvoudigd en is duidelijk dat inspraak primair verloopt via de gemeenten, conform het lokale participatiebeleid. Het Dagelijks Bestuur MRE kan besluiten dat een apart participatietraject wordt doorlopen als een besluit ingrijpende gevolgen heeft of als 1/5 deel van de aangesloten raden daarom vraagt. Deze insteek zorgt voor een goede borging van de gemeentelijke beleidsvrijheid en geeft in voldoende mate aan welke gronden er zijn voor het Dagelijks Bestuur om voor een apart participatietraject te kiezen.

Verzoek om artikel 25 aan te passen, zodat duidelijk is dat inspraak door ingezetenen een zienswijzeprocedure niet uitsluit
In de ontwerpregeling was in artikel 25 een bepaling opgenomen dat het bestuur geen gebruik maakt van zienswijzeprocedure indien een inspraakprocedure wordt toegepast. Het is echter duidelijk dat een inspraakprocedure en een zienswijzeprocedure elkaar niet uitsluiten. Deze bepaling is dus niet meer opgenomen in artikel 25.

Verzoek om een toelichting aan de regeling toe te voegen voor een goede toepassing ervan
Een algemene en artikelgewijze toelichting is onderdeel van de regeling. Deze was in de ontwerpregeling niet toegevoegd, omdat deze pas na de reactieronde is aangepast.

1.2. Behoud van flexibiliteit van de regeling
In de regeling zijn de samenwerkingsafspraken op hoofdlijn opgenomen. De verdere uitwerking vindt plaats in onderliggende documenten zoals het Statuut Overlegoverganen MRE. Dit voorkomt dat elke keer dat er een praktische aanpassing nodig is, de regeling opnieuw moet worden aangepast via een uitgebreid traject waarbij de 21 raden en colleges moeten instemmen met de wijziging.

2.1. De toestemming aan het college is in deze situatie een formaliteit
Bij de voorliggende wijziging van de regeling verandert de invloed van de raad in essentie niet; het was een gemengde regeling en het blijft een gemengde regeling. Door verwerking van de gewijzigde Wgr in de regeling wordt de positie van de raad wel versterkt. Ondanks dat er geen verandering optreedt in de vorm van de regeling, is formeel toch toestemming van de raad aan het college nodig.

Waarom moet de raad toestemming verlenen aan het college
Bij een gemengde regeling nemen zowel de raden als de colleges deel in de gemeenschappelijk regeling. Bij het aangaan van een gemeenschappelijke regeling is van belang dat een college niet zelfstandig een gemeenschappelijke regeling aangaat die de invloed van de raad inperkt. Daarom is in de procedure opgenomen dat de raad het college moet toestaan om een gemeenschappelijke regeling te treffen. Het wijzigen van een gemeenschappelijke regeling is in de Wgr qua procedure gelijkgesteld aan het aangaan van een gemeenschappelijke regeling. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

3.1. Aanpassing van het Statuut Overlegorganen valt binnen de competentie van het Algemeen Bestuur MRE
De voorgestelde aanpassing van de gemeenschappelijke regeling leidt op enkele punten tot de aanpassing van het Statuut Overlegorganen. Het statuut bevat nadere afspraken over de samenstelling en werkwijze van de diverse overlegorganen binnen de samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven. Wijziging van het statuut is een bevoegdheid van het Algemeen Bestuur. Het concept-gewijzigde statuut is ter kennisname aangeboden. Hiermee heeft u als raad volledig inzicht in de aanpassingen, die samenhangen met het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling.

Kanttekeningen
1.1 Voor de archiefbepalingen wordt een separate wijzigingsprocedure gestart
De archiefbepalingen zijn niet in overeenstemming gebracht met de modelbepalingen in de Handreiking Inrichting Informatie- en Archiefbeheer, ondanks dat dit wel gewenst is door provinciale toezichthouder. Voor het aanpassen van de archiefbepalingen wordt een separate wijzigingsprocedure opgestart. Hierdoor kunnen de ontwikkelingen rond het RHCe en het archief in samenhang worden beschouwd. De verwachting is dat deze procedure in 2025 wordt afgerond.

Overigens zijn bepalingen die strijdig bleken met de Archiefwet 1995 wel aangepast. Zo is artikel 44 toegevoegd. De bepaling dat "het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor en het beheer van de archiefbescheiden ..." (art. 43:1) is niet strijdig gebleken met de Archiefwet. Er waren diverse gemeenten die bezwaar hadden gemaakt tegen de term 'zorg' in deze bepaling, aangezien het college van een gemeente het zorgdragerschap niet kan overdragen of delegeren. De zorgtaak kan echter wel worden overgedragen. De colleges van de deelnemende gemeenten blijven het bevoegd orgaan om bij overbrenging van archiefbescheiden beperkingen te stellen aan de openbaarheid daarvan en zijn ook het bevoegd orgaan om deze beperkingen op te heffen of buiten beschouwing te laten bij verzoeken om inzage of het gebruik van deze archiefbescheiden. De toelichting bij de regeling is op dit punt aangepast.

Wat gaan we daarvoor doen
Na besluitvorming in uw raad zullen we het Dagelijks Bestuur MRE informeren over de resultaten van de besluitvorming in de rad en in het college. Conform de Gemeentewet zullen we het besluit tot het treffen van de regeling ook publiceren. Zodra alle raden en colleges van de 21 gemeenten de besluitvorming hebben afgerond zal de gemeente Eindhoven op verzoek van het Dagelijks Bestuur MRE zorg dragen voor de publicatie van de regeling. Daarmee treeft de gewijzigde regeling formeel in werking. De MRE-organisatie zal de verdere communicatie verzorgen.

Wat mag het kosten
Er zijn geen financiële consequenties verbonden aan dit voorstel.

Duurzaamheid
-

Burgerparticipatie
-

Evaluatie
-

Bijlagen:
- Aanbiedingsbrief (ter informatie)
- Gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling MRE (ter instemming)
- Concept-gewijzigd Statuut Overlegorganen MRE (ter kennisname)
- Nota van beantwoording reacties

Geldrop, 26 maart 2024

N.J.H. Scheltens
secretaris

J.C.J. van Bree
burgemeester